

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE :
DRUKKERIJ COLLEÉ
REGULIERNWAL (Steederpoot)
— TONGEREN —
Postчек N° 84855. — Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.

Prijs per regel
Tusschen Allerlei en Provincie-
nieuws fr. 1,00
fr. 2,00
KLEINE AANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels fr. 3,50
Elke regel meer fr. 0,75

Hoopvolle Arbeid

DE WEEK DER MISSIONEN.
SCHOONE ROL VAN BELGIE.

Men heeft in de kerken hooren aankondigen dat Zondag 21 October, als Missiezondag moet aanzien en daadwerkelijk met giften en gebeden dient gevierd te worden.

Op 30 November 1919, kort na de vredestractaten van Versailles en St-Germain, die de staatkundige wereldkaart vernieuwden, riep de stem van Z. H. Paus Benedictus XV, in zijn encyclicle Maximum Illud, heel de katholieke wereld op tot het beschavingwerk der volkeren bij middel van het Evangelie. Z. H. Paus XI heeft meer dan eens aan dezen oproep nadruk bijgelegd, en draagt er zorg voor opdat de ijerer niet verflauwe. Hij maakte de werken tot onderscheiding der Missien tot een prachtig ingericht geheel en bracht het centraal beheer naar het Vaticaan over.

Deze hooge belangstelling moet ons doen nadenken over het geestelijk nut, over de noodzakelijkheid der inrichtingen.

Zelfs in tijdelijk opzicht is in het missiewerk de toekomst van de Christenheid gelegen. Daar waar de Christene beschaving doordringt vermeerderd de koopkracht der inwoners : daar groeit de genezende werking der landen waaruit de missionarissen kwamen. De nieuw bekeerde volkeren kunnen kopen, willen kopen bij hun Westersche weldoeners.

« Mijn iuk is zoet en mijn last is licht ! » De missionarissen brengen in de verre landen een met vreugd aanvaardde overheersching die blijft, wanneer eens de andere, de staatkundige overheersching moest verdwijnen.

Neem een der treffendste voorbeelden in India thans, — wat we niet vermelden, — de Engelsche regering in Hindoestan op eens moet verdwijnen, zou ook de Engelsche invloed ophouden zonder sporen achter te laten. Maar de katholieke invloed is er zoo diep geworteld, zoover doorgedrongen dat hij eeuwen kan trotseren, want meer dan drie miljoen Hindoes behooren thans reeds tot het katholiek geloof en een gunstige stemming jegens de missionarissen groeit bij vele heerschers en een groot deel der bevolking.

Gedurende heel de XIXe eeuw heeft het Fransche volk de eerste plaats in het missiewerk ingenomen. Bijna de helft der giften en meer dan de helft der katholieke missionarissen kwamen uit Frankrijk. En België heeft een rol gespeeld die niet minder grootsch mag heeten. Het aandaan van ons land is buiten verhouding met zijn oppervlakte en bevolking.

Men kent de schitterende, ontwikkeling van het geloof in de Vereenigde Staten, waar de katholieke Kerk thans meer dan twintig miljoen leden telt, meer dan dubbel het getal van de protestantsche secte, die in getalsterkte volgt. Welnu het Amerikaans seminarie van Leuven alleen had op een halve eeuw van 1857 tot 1907, reeds zeventien aartsbisschoppen en bisschoppen en meer dan 1800 priesters naar de Vereenigde Staten gezonden.

Men ortmoet Belgische missionarissen in de verst afgelegen landen der wereld : in Azië, Afrika, Amerika, Oceanië.

Maar de taak der Belgen bleek nooit heijlijker uit dan in het missiewerk in Congo. De katholieke missionarissen in Congo, die voor de overgrote meerderheid Belgen zijn, hebben begrepen dat het branspunt der katholieke beschaving zich in Congo bevond. Zoals P. Charles S. J. schreef : Tusschen het Mahomedaanse Noord-Afrika en het Protestantische Zuid-Afrika der Boeren was Midden-Afrika « de laatste hoop om het zwarte ras tot het catholicisme over te halen ».

En na een halve eeuw zwoegen hebben de missionarissen het zoo ver gebracht, dat de toekomst, zonder onvoorziene gebeurtenissen, in hun hand is. Meer dan een half miljoen gedoopten en evenveel catechumenen : dus meer dan een miljoen katholieken in onze kolonie : een half getal prachtige kerken, seminariën, scholen, enz. zie daar de vrucht van het aanhoudend werken, waarvan nochtans een aanzienlijk aantal jaron m de moeilijke periode van eerste organisatie valk.

« Ook heeft men kunnen zeggen dat Belgisch Congo een eenig voorbeeld daarstelt van hetgeen een kolonisatie christen volk voor de evangelizatie kan tot stand brengen » (P. de Moreau S. J.).

Als wij de missien bevooroordeelden luisteren wij naar de roepstem van den Paus, maar wij werken ook mede aan den bloei en den roem van ons land. Daarom : crisis of geen crisis, men bedenke de missien. Hier geldt het : Zoek eerst het Rijk Gods en het overrige zal u van zelf toegeworpen worden !

Oudheidkunde

TE TONGEREN, IN DE GROOTE
ROMEINSE STAD.

Tijdens de afgelopen week werkte men ijverig voort aan de riolen en men maakte snelle vorderingen. De Kielesstraat (hooftgedeelte) werd voltooid en de Ridderstraat, de Piepelpoel en den Oostkant van Vrijthof kregen hunne onderaardsche buizen. Deze werken legden het prachtige wagensstel der Romeinen bloot. Daar waar de Kielesstraat in de Maastrichterstraat uitmond doorsneed men de groote Romeinse heerbaan die men reeds voor het Station ontmoet had. De rug- of middelijn der heerbaan kan hier als een verlenging van den voorzevl van het Westelijk hoekhuis der Kielesstraat aanzien worden, zoodat het Oostelijk hoekhuis dat een uitsprong vormt met zijn voorgevel, op de richtingslijn van de buitenzijde der heerbaan staat. In de zuiveringsschacht Nr. 11, kon men ten andere een stuk muur zien van een gebouw dat zich gansch in de huidige Maastrichterstraat bevond.

De heerbaan had nog goed haar wrijving bewaard, want het middendeel of de rug was wat dikker dan de uiteinden. Op een 25 cm. dikke bedding van groote silexstenen, lag een mooie goed aangedamde kiezelweg van 55 cm. dikte, zoodat het geheel wel 80 centim. dikte had. Wij spreken niet van de opvolgende lagen door sleet en afbraak daarover heengebracht en die nog op een dikte van 1.60 m. boven dezen schoonen kiezelweg lagen. Deze lagen waren zwartachtig. Maar de kiezel zelf was zuiver, als ware hij voor het eerst uit de kiezelgroeve aangevoerd. De breedte van de bekieseling bedroeg 5 meter.

Op 3.90 m. ten Zuiden van dezan kiezelweg bevond zich een tweede grintlag van nagenoeg dezelfde dikte en breedte en die met voorgaanden kiezelweg parallel loopt. Al lachend zegden de toeschouwers tot elkander : « Zie de Romeinen hebben de enkele richting voor het verkeer gekend ! » Doch de oudheidkundigen spreken zich niet uit. Men zal gezende Romeinse heerbaan later nog op andere punten doorsnijden en dan wel opheldering bekomen.

Men moende door deze schoone ontdekking het hoogtepunt bereikt te hebben. Maar men bedroeg zich. Inmers de doorgraving van Ridderstraat en van Piepelpoel bracht een langwerpige of parallelle doorsnede door de Romeinse bestrating, die men op den hok van de Predikheerstraat en Kielesstraat (begin der Ridderstraat) reeds dwars doorsneden had.

Op verschillende plaatsen had men weer de mooie, zuivere kiezelbedding hooger vermeld. De dikte bereikt hier — met de dikke silexbrokken inbegrepen — van 1.20 m. tot 1.30 m.

Welke machtige wegebouwers de Romeinen waren zal men best aan de arbeiders vragen die tot taak hadden dat wegbedon door te kappen.

Wanneer men op den hok van Piepelpoel en Vrijthof komt, buigt de Romeinse baan ietwat Noordwaarts en loopt onder de hoekwoning van Piepelpoel en Vrijthof in de richting van het Postgebouw. Weer ligt hier de moderne straat niet meer op den Romeinischen onderbouw.

Het graven van de riool door het Vrijthof heen in de richting van de Basiliek bracht andere ontdekkingen. Na door gezegden heerweg, — die weer 5 meters breedte had — uitkwam te hebben ontmoetten de werkheden achtereenvolgens verschillende muren. Eerst een brikken muur uit de Middeleeuwen van 1.50 m. dikte, maar ook zoo hard dat hij niet met het houwvel maar met den koubetel moest doorknapt worden. Deze en de volgende twee Romeinse muren reiken tot 2.20 m. à 2.40 m. diepte, welke hier de onderbedding der riool aangeeft. De basis der muren is op deze diepte niet bereikt. Men heeft hier te doen met muren van gebouwen.

Welke zijn deze gebouwen, te midden op het Vrijthof, dat is te zeggen op het Middeleeuwsch kerkhof, want Vrijthof beteekent vrede-hof ? De vraag blijft open voor latere oopzoekingen.

Maar de meikwaardigste ontdekking is wel, die tegenover de derde ingangdeur van het tribunaal (de derde als men van Piepelpoel komt).

Hier stoot men op den dikken muur, waarvan in 1893 in de straatsteenen de richting werd aangeduid, en die hier met een buiging in de richting van de hoekstoeop van het Tribunaal loopt.

Merkwaardig is het, dat deze zware bontige muur van ongeveer een meter dikte en die men Romeinisch moende rust op een anderen dieper zikkende muur, die in een andere richting loopt !

Men ziet dat de verrassingen zoo talrijk zijn dat men den tijd niet heeft ze allen te vermelden, en dat we voor het oogenblik niet spreken kunnen van zulke ontdekkingen als geldstukken of belangrijke pottenwerk.

Een zaak schijnt zeker. De vromdeling die naar Tongeren komt om iets van de

oudheidkundige vondsten te zien, kan misloopen, want de aannemers werken zoo snel door, als maar mogelijk is. Doch het blijkt met den dag waarschijnlijker dat men overal de sporen van de verloren Tongersche oudheid zal ontmoeten, zoodat het niet waarschijnlijk is, dat men de reis naar Tongeren vergeefs zal doen, als het weder eenigzins gunstig is.

G. S.

Beschoolde Werkkrachten

We weten dat de handarbeiders thans moeilijke tijden doormaken. Veel geschoolde arbeiders zijn ook door de crisis in het nauw gebracht. We komen er meer dan genoeg die geen bezigheid vinden, of zich moeten bezighouden met een vak dat het hunne niets is. 't Is een gevolg van de algemeene ontreding.

Men zou haast de vertwijfeling begrijpen die de ouders bevangt wanneer ze thans een loopbaan voor een kind moeten helpen kiezen. Men had het gemakkelijk. Men zede : Leer een stiel overeenkomstig uw bekwaamheid en ge hebt een beroep waarin ge werk vindt en dat u een geregeld inkomen verzekert.

Met zulke overtuiging kan men dus niet meer spreken. En als men gevraagd wordt om wenken voor het kiezen van een loopbaan te geven dient men toch nog de goede richtingslijnen van vroeger op het oog te houden. Immers, zoolang het menscheijk verstand, blijft zoals het is, zullen de oorzaken van goeden uitslag in het vrieden, ook oorzaken van weigelukken zijn in de toekomst.

Bijgevolg geschoolde arbeiders zullen meer kans tot slagen hebben, en de vakschoen zullen goede diensten blijven bewijzen aan ouders en leerlingen.

Van jongs af, dient men dit aan de kinderen voor te houden, opdat zij bijtijds een vak overeenkomstig hun goesting en aanleg kiezen. Wordt de keuze te laat gedaan, dan heeft men te veel nuttigen tijd verlorven. Gelijk een niet in de juiste richting marcheerende reiziger, zal men langs het doel voorbijloopen, en vermoed zijn, wanneer men eindelijk de goede richting vindt.

Een zaak echter is zeker. Het goede, volledige laer onderwijs is een opperbeste voorbereiding voor alle loopbanen, voor alle vakken. De ouders moeten zulks nimmer vergeten, en zulken alles aanwenden om de pogingen der onderwijzers te steunen.

Door van hun kinderen goede leerlingen te maken, door hun bijtijds de goesting over te brengen op alle passende beroep te doen vinden zullen zij veel gedaan hebben om de toekomst dier kinderen te verzekeren.

Sport voor de Mannen

Als ge de gazetten leest, is 't al van sport, voetbal, velotijden, duiven en 'k weet niet wat al nog meer.

Zeker, er mag en moet sport zijn voor ons mannen er ziehier een program van een « goed sport » dat veel invloed hebben zal op alle gebied en voor alle ander sport dient beoefent.

Sport voor de beemen ; na het werk rap naar huis komen, omdat de patatten niet zouden uitslaan ; als het vergadering of prijskamp is de beenen aanzetten om in de kleine uurtjes op den sukkel niet te geraken. Zondag en op de feestdagen met de vrouw en kinderen de buitenlucht gaan inademen, zoo mijnt men slechts spijzvertering, hoofd-er geldpijn, en men is op honderd jaar nog lijk een van drie-maal zeven.

Sport voor de armen : hout kappen, kolen kloppen, schoenen poetsen, water bijbrengen, zoo blijft ge vlijtig en gediensig. Sport voor de borst : niet te veel rooken, traag eten, geen chieken knabbeelen en niet altijd grollen en observaties maken, maar zingen van « geeron bli » als er niemand slaapt !

Zoo blijft u keelgat vrij van ontstekingen en van de dorstige aanprikkelingen. Sport voor den rug : buigen zonder tegenstribbelen als de vrouw u een bvel geeft, plozier als u schoonmoeder er een bevel bijzet, en al uwen lever gebruik n als er iets in de menage te doen is. Zoo blijft ge plooibaar en belandt ge in den hoogsten ouderdom.

Nog sport voor den rug : buigen zonder tegenstribbelen : geen druppels meer drinken in 't genipt achter den tog van den herbergier, u niet kwaad maken voor een verkeerd woordje en nooit in potten en pannen proeven in moeders keuken zoo blijft ge gezond zomen altijd te moeten uw toevlucht te nemen tot Engelsch zout.

Sport voor de handen : neerstig werken aan den arbeid : 't huis helpen proper houden, witten, verwen ; zoo is het Lymeltje binnen aan den huiselijken haard.

Sport voor den mond : niet vloeken, niet schelden, geen kwaad zeggen van uw vrouw (Zie vervolg onder aan volgende kolom).

BUITENLAND

FRANKRIJK.

Dood van M. Poincaré. — M. Raymond Poincaré, gewezen President der Fransche Republiek, die over drie weken uit Sampigny te Parijs was teruggekeerd, was de laatste dagen lijk ongesteld, zoodat hij in zijne kamer bleef in zijn woning der Maréchauxstraat. De geneesheeren, die bij den ziekte ontboden werden, vonden zijn toestand niet erg en hadden M. Poincaré aangeraden den winter in het Zuiden door te brengen. De krachten van den ouden Staatsman zijn echter plots verwaakt en Maandag morgen ten 3.30 u. is M. Poincaré overleden in den ouderdom van 71 jaar.

Met M. Poincaré verdwijnt een der grootste figuren uit den wereldoorlog. Het was de groote President der Republiek die, ten prijze van een bovenmenscheijk krachtsinspanning, zijn land, en met Frankrijk al de geallieerden naar de zegepraal en de bevrijding leidde.

Lit den grooten oorlog. — Als President der Republiek, schepte M. Poincaré den 16 Juli 1914 te Duinkerke in, ter bestemming van Rusland, waar hij vroeger als eerste minister geestdriftig ontvangen werd aan den Hof van den Tsaar. Na zijn bezoek aan den Tsaar, bracht hij een bezoek aan den Koning van Zweden, doch de moord op den Aartshertog van Oostenrijk te Serajevo, deed hem bij hoogdringendheid terugkeeren naar Frankrijk, waar hij den 29 Juli ontschepte.

De oorlog stond voor de deur. M. Poincaré werd te Parijs ontvangen met een betoekenisvolle geestdrift. De Regering van Londen, Parijs en St-Petersburg vermaubben hunne pogingen om eens Europeesche crisis te vermijden. Den 1 Augustus nochtans werd Poincaré genoodzaakt het bevel der algemeene mobilisatie te tekenen. Drie dagen later brak de wereldoorlog uit, waarin President Poincaré een rol van overwegend belang speelde.

Na den varenstilstand ontving President Poincaré te Parijs den Koning van Engeland, President Wilson, den Koning der Belgen, den Koning van Italië. In December 1919 woonde hij te Colmar, Metz en Straatsburg de grootsche bevrijdingsfeesten bij. Met een onvergelykbare geestdrift werd hij ontvangen door zijne bondgenooten uit België en Engeland. Stedertdien heeft Poincaré steeds geijverd om door de eendracht de grootsche van Frankrijk te bewerkten.

Het christelijk einde van den grooten Staatsman. — Heer Poincaré behoorde tot een door en door christelijke familie, onnietgetegende de levensbeslommeringen en de giftige omgeving waarin hij zich bewegen moest, bleef ook de groote staatsman een christen mensch.

Hij beoefte in alle omstandigheden dat het lot van zijn land ook van hoogerhand afding dan velen zijner medeburgers, en medeheerschers dachten en bleef steeds in een nauwe verbinding met het Vaticaan.

Bij het einde van zijn leven dan ook, nadat hij door de ziekte ondermijnd, wel voelde, dat hij niet zoolang meer dueren zou, gaf hij zich weer heel en al aan zijn godsdienst en bad zijn Oppersten Rechter voor het laatste oogenblik.

Hij ontving in volle verstand dan ook de Laatste Heilige Sacramenten.

Dat zulks een grooten indruk gemaakt heeft, zelfs in Frankrijk, getuigen verschillende katholieke bladen, die groote artikelen wijden aan het verscheiden van heer Poincaré.

— Het roel vervoer in Fransch-Noorden. — ONNEBBELIJKE TOONEELEN. — Sedert eenigen tijd wordt er door de socialistische jonge wachtsen uit Fransch-Noorden een ongehoorde brutaliteit aan den dag gelegd. Te Roebais waren twee jonge volksdemokraten bezig met vlugschriften uit te deelen, toen op het geluit van een kerel, een zestigtal socialisten kwamen toegesnel, de jongelingen omringden en eischen dat zij hunne stroobriefjes overhandigden onder bedreiging van slagen.

's Avonds deed zich hetzelfde tooneel voor in de Grande Rue, te Roebais. Rond 9 ure

en nog min van andere menschen, maar altijd met hefttaligheid haar behandelde en u kinders toespreken ; nooit liegen om geld achter te houden of om uw haat thuis-komen te verschoomen ; zoo blijft uw mond zuiver van smet.

En wat allen de mannen met zulk een sport niet winnen :

Prijzen : de vrouwelijke fierheid over zulk een man, de kinderlijke liefde voor zulk een vader, de algemeene achting voor zulk een buurman, zulk een inwoner.

Premien : de vroolijkheid van den huis-kring met de volkomen toewijding van moeder. Klammanten : de waardeering van vrienden en kennissen. Excelent sport, nietwaar, voor de mannen. Mochten zij dit sport in acht nemen, beoefenen, er zouden zooveel blauwe rogen uit gebroken neuzen niet te betruwen zijn.

begonnen drie andere demokraten stroobriefjes onder de deuren te steken, leen opeens gelieten werd en een vijftiental socialisten op de jongelingen lossingen met matrakken en knaakelijzers. Slechts door de krachtdadige tusschenkomst van een voorbijganger konden de jongelingen uit de handen hinner aanranders geraken. De gekwetsten werden naar de woning van een geneesheer overgebracht. Hun toestand is vrij erg.

Gansch den nacht trokken de roede wachten de wacht op om door het geweld de uitdoeling van vlugschriften te beletten.

Ten Rijsd deelden twee groepen jongelingen, behoort tot de « Jeunessees Patriotes » eveneens politieke vlugschriften uit in de wijken van Fives en Saint-Maurice. Zij werden op 't onverwachts aangevallen door een sterke bende socialistische jonge wachten, gewapend met matrakken en knaakelijzers. 's Avonds had een tweede oetval plaats in de rue de Bouvignes.

— Onvindbare miljonair te Roebais. — N. 31.501 der reeks vier van de « Loterie des Régions Libérées » wint een miljoen en werd te Roebais verkocht door M. Fernand Prévost, herbergier en handelaar in tabak place du Tribunal. M. Prévost bezat gansch het boekje, dat hij aan verschillende personen verkocht. Hij kent zes van zijn kopers, maar d vier anderen zijn hem ontkomen. Tusschen deze vier bevindt zich juist de gelukkige winnaar. Tot nu toe is hij nog onbekend. Het dient niet gezegd dat de herberg van M. Prévost gansch den Zondag druk werd bezocht en dat er overvloedig gesproken werd over « het zandringing geval ». Voegen we erbij dat M. Prévost nog N. 31.502 der reeks 4 verkocht heeft, die een « trustlot » wint van 15.000 frank.

— De gewalijke moordpartij van Marseille. — ZEVEN SAMENZWERBDEKS. — De pleger van den aanslag te Marseille, Kalemén, is weliswaar dood, maar twee van zijn medeplichtigen, Benes en Novak zijn opheloten in de gevangenis. Zij legden belangrijke verklaringen af te Anney. Een derde met name Malny, bijgenaamd « Silny », « De Sterke », is pas aangehouden nabij Delon. Men zoekt thans nog de geheimzinnige vrouw en twee mannen ; een dozer moet de dader zijn van de samen-zwering.

De aanhouding van Malny is van des te grooter betekenis, omdat hij zich bij zijn eerste ondervraging bereid getoond heeft op zijn eent belangrijke inlichtingen te verstrekken aan de politie.

Het aantal samenzweersders bedraagt dus 7 in het geheel.

Lausanne was de plaats der samenkomst. Men verkrijgt thans meer en meer de zekerheid, betreffende de plaats, waar de samenzweersders tegen het leven van koning Alexander, zijn bijeengekomen en van waaruit zij zich naar Marseille begeven hebben om hun misdaad uit te voeren.

Het lijk wel degelijk de Zwitserse stad Lausanne te zijn. De politie heeft aldaar namelijk een valies ontdekt, dat door de samenzweersders in bewaring gegeven was in het depot. Het valies bevatte drie versleten mannenkostumes, die de misdadigers, alvorens de Fransche grens over te steken, afgelegd hadden om nieuwe pakken aan te trekken, waaruit zij de wmerken verwijderden en eveneens in het valies legden. Verder bevatte het valies een automatisch Manserpijstool van 7.65 mm, een automatisch pistool van 6.55 mm, model Walter, een signaalfluitje, 18 patroonhouders, ieder voorzien van zes patronen, en een zakdoek, waarin nog 33 patronen staken.

De rol der geheimzinnige vrouw.

BRACHT ZE WAPENS VOOR DEN MOORDENAAR NAAR MARSEILLE ? — Vermoedelijk zijn aldus ook de wapens, die Kalemén voor den tweevoutigen moord-aanslag te Marseille gebruikte, van uit Lausanne over de Fransche grens gesmokkeld. Hier rijst de vraag : wie heeft zich belast met het vervoer van deze wapens, bestaende uit een repetitiepistool en een handgraat ? Het kan de 24 jarige terrorist Egon Kramer, uit Fiume zijn, die den nacht van 28 op 29 September doorbract in een hotel te Caloz en wiens spoor weergezonden werd te Annemasse. Ofwel de geheimzinnige vrouw, die loogede in het hotel « Regina » te Parijs, waar Kramer zich bij haar kwam vervoegen.

De andere medeplichtigen reisden in zulke voorwaarden, dat zij ieder oogenblik konden lastig gevallen worden door de politie. Zij zullen dus wellicht vermieden hebben wapens met zich te dragen. Wat er ook van weze, in het te Lausanne aangeslagen valies, vond men papieren die misschien eenige duistere punten zullen ophelderen.

JOEGO-SLAVIE.

Het stoffelijk overschot van Koning Alexander te Belgrado. — EEN INDRUKWEKKENDE PLECHTIGHEID IN DE ZUID-SLAVISCHE HOOFDSTAD. — De extratrein met het stoffelijk overschot van Koning Alexander van Zuid-Slavie is Dinsdag

Abonneert U aan

DE POSTRIJDER

het oudste blad van Limburg
— gesticht in 1864. —